תורה אור

בא חרים ונטל חלקו וחלק חבירו שש וכן פשחור וכן אימר (א) א] התקינו נביאים שביניהם שאפי' יהויריב ראש משמרות עולה לא ידחה ידעיה ממקומו אלא ידעיה עיקר ויהויריב טפל לו אלא אשארא: ב] רב אשי אמר הנך שית שני עד דסליק עזרא ומקדיש לא קא חשיב להו דכתיב באדין בטילת עבידת בית אלהנא די בירושלים וכתיב ושיציא ביתא דנא עד יום תלתא לירח אדר די היא שנת שית למלכות דריוש מלכא ותנא באותו זמן לשנה הבאה עלה עזרא וגלותו עמו דכתיב ויבא ירושלים בחודש החמישי היא השנה השביעית למלך: גופא שבעה עשר יובלות מנו ישראל משנכנסו לארץ ועד שיצאו ואי אתה יכול לומר משנכנסו מנו שאם אתה אומר ג] משנכנסו מנו נמצא בית חרב בתחלת יובל ואי אתה מוצא בארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר וכו' שבע שכיבשו מנלן דקאמר כלב בן ארבעים שנה [אנכי] בשלח (אותי) משה עבד ה' [אותי] מקדש ברנע לרגל את הארץ [וגו'] ועתה ד] [הנה] אנכי היום בן חמש ושמונים [שנה] ואמר מר שנה ראשונה עשה משה משכן, שניה הוקם המשכן ושלח מרגלים, כי עבור ה] ירדן כלב בר כמה הוי בר תמנן נכי תרתין' כי קא מפליג נחלות קאמר בן חמש ושמונים שנה אנכי אישתכח דשבע כיבשו, ושבע שחילקו מנלן איבעית אימא מדשבע כיבשו שבע חילקו ואיבעית אימא מדלא משכחת להו ארבע עשרה שנה אחר אשר הוכתה העיר:

מתני' אין פותחין מששה טלאים המבוקרין בלשכת הטלאים כדי לשבת ו] ולשני ימים טובים של ראש השנה ומוסיפין עד ז] לעולם. אין פותחין משתי חצוצרות מתשעה כנורות ומוסיפין עד ח] לעולם והצלצל לבד:

גמ' ט] תמידין ומוספין טובא הוו תנא בעלמא קאי ואתמידין לחודיה קאי ומאי כדי לשבת י] ולשני ימים טובים סימנא בעלמא וה"ק אין פותחין מששה טלאים המבוקרים

עזרא ד · שם ו · שם ז · יחזקאל מ · יהושע יד · שם · יחזקאל מ

רש"י

וכן חרים וכן פשחור וכן אימר · ויהויריב שוב לא עלה : **רב אשי אמר** · לעולם וכן בשניה אמוצאי שביעית קאי ורבנן היא ודקא קשיא לך לעיל דבשביעית חרוב לא קשיא דשית שני קמאי מבנין הבית עד דסליק עזרא וקידש ארץ ישראל לא מנו שמיטין ויובלות דל שית שנין משני הבית משכחת שנת ת"כ בשביעית כיצד ארבע מאה (ושית שנין) תמניא יובלי וארבע סרי שני תרי שבועי ובשנת תכ"א שהיא מוצאי שביעית חרב : **ומנלן דעד שית שני לא סליק עזרא דכתיב באדין בטילת וגו'** · אלמא בשנת שתים לדריוש התחיל הבנין : **וכתיב ושיציא ביתא וגו'** · אלמא בשנת שש כשלם הרי חמש שנים ובאותו זמן לשנה הבאה שהיא שנה ששית לבנין עלה עזרא ובא לירושלים בחדש אב ועד תשרי שהוא שבע לבנין לא התחיל למנות : **בר תמנן נכי תרתי** · דמשילוח מרגלים עד שנכנסו לארץ אינו אלא ל"ח לבד משנת השילוח דהא (ב) בשניה ליציאת מצרים נשתלחו : **מדלא משכחת ארבע עשרה שנה אחרי אשר הוכתה העיר** · דליהוי יובל איחוקאל אי לא מדלית ארבע עשרה לכיבוש ולחילוק : **מתני'** משעה כנורות · לא אתפרש טעמא : **והצלצל לבדו** · צלצל אחד היה שם ולא יותר וטעמא מפרש בגמ' : **גמ'** (ג) קס"ד כדי לשבת ולשני ימים טובים דווקא קאמר דלהכי בעינן ששה שאם יבאו יחד שבת ושני ימים טובים של ראש השנה ולא יוכלו לבקר יהו להם (טלאים) מזומנים : **בעלמא קאי** · דבכל ימות השנה נמי בעינן ששה ולאו משום שבת וראש השנה אלא משום דכן גג גג וכדמפרש בסמוך : **סימנא בעלמא** · שלא תטעה בגירסא שלא תשנה ארבעה או חמשה, משום הכי נקט האך שלשה ימים דבעו ששה תמידין : **ארבעה ימים קודם שחיטה** · ומשום הכי בעינן ששה לעולם דבשעת שחיטה נתנו שם ששה (ד) מבוקרין

תוספות

משמרתו של יהויריב בשניה מי הואי · הקשה רבינו אלחנן דהא אמרי' ב"ק (דף קי:) נתן הכסף לידעיה ואת האשם ליהויריב אלמא שהיה בבית שני ויש לומר דהא מתני' מיתוקמא יא] סמוך לבית ראשון אי נמי לאו יהויריב דווקא אלא המשמר תחת יהויריב : **שאפי'** משמרתו של יהויריב עולה · פרש"י ששוב לא עלה וזהו תימה דמנא ליה ששוב לא עלה דהא משמע שיכול לעלות מדקאמר שאפילו משמרתו של יהויריב עולה ועוד הקשה רבינו אלחנן דהרבה עלו "ואין פסוק לנו שלא עלה ואמר רבי דמכל מקום יכול להיות שעלה יהויריב והכא קא פריך הכי משמרתו של יהויריב בשניה מי הואי "כי כ"ד היו אלו עם המשמרות שלא עלו שחלוקות לארבע ועשרים משמרות ושימשו תחתיהם : **הנך** שית עד דסליק עזרא וקידש לא קחשיב · צריך עיון למאי דפירשתי דכי נמי גלו השבטים מנו נמי יובלות כדי לקדש השמיטין א"כ בגלות דבבל קודם דסליק עזרא נמי היו מונין ולמאי התחילו למנות כי סליק עזרא וי"ל דלא דמי דודאי "בעוד ישראל על אדמתם כי נמי אין יובל נוהג שמיטה נוהג בחרישה וזריעה והיו מקדשין אבל בגלות לא היו מקדשין כלל שביעית וצ"ע דכי נמי היו בגולה היו צריכין לקדש שביעית מפני שמיטת כספים שנוהגת בין בארץ בין בחוצה לארץ ואם הוא כך דשביעית אינו תלוי ביובל כי נמי ישראל בגלות ואינן כלל על אדמתן למה לא ימנו שמיטין כמו מקצת ישראל על אדמתן ואף על גב דאין כל יושביה עליה מונין שביעית אף על גב שאין מונין יובל : **אותו** זמן לשנה הבאה · שהוא שלש ("ועשרים) באדר עלה עזרא מבבל ועלה ירושלים בחדש החמישי שאיחר במהלך הדרך מחדש אדר עד חדש אב : **כלב** כמה הוי בר תמנין נכי תרתין · והקשה רבינו אלחנן יב] והא מנין לנו שבשנה שניה דווקא היה כלב בן מ' שנה דאז הוה כי עבר ישראל את הירדן בר תמנין נכי תרין "שמא התחיל שנת הארבעים יג] ואחד שלו ובשילוח מרגלים היה בסוף הארבעים שהרי שנות כלב לא מנינו וכשעברו ישראל את הירדן הוה בר תמנין נכי חד ומנא להש"ס הא דז' כיבשו וז' חילקו ואמר רבי דלא בא הכתוב לסתום אלא לפרש דמה לנו לשנות כלב אם לא להודיענו בודאי שז' כיבשו וז' חילקו :

מאי כדי לשבת סימנא בעלמא · הכא מפרש מעיקרא דכדי לשבת סימנא בעלמא אבל במנחות פרק התכלת (דף מט: ושם) לא אמר הכי עד דמסקנא דקאמר התם אמר רבינא לרב אשי הני ששה שבעה הוו דהא איכא לצפרא דחד בשבתא "דווקא נקט לשבת וה"פ אם היו ב' ימים ראש השנה ביום החמישי וביום ששי ביום הראשון יבקרו התמיד שהוא ארבעה ימים קודם שחיטתו של ה' בשבת ושל יום ו' שהוא שני לר"ה יבקרו ביום שני שהוא ד' ימים קודם שחיטתו וכן של שבת מבקרו ביום ג' ופריך שבעה הוו דהא איכא לצפרא דחד בשבתא שגם הוא טעון ביקור ד' ימים קודם שחיטתו וא"כ היאך יפתחו מז' :

*)**ומוסיפין** עד עולם עד כמה אמר רב הונא ואמרי לה כו' ואמר רבי דהא ודאי פשיטא שיוכלו להוסיף עד יד] העולם אלא בעי עד כמה יהא הידור מצוה וא"צ לחפש יותר אחר כהנים אמר רב הונא עד ק"כ דהא אשכחן בקרא (דה"ב ה) שחפשו אחרי ק"כ כהנים לתקוע בחצוצרות ולא יותר אי נמי דהא פשיטא דאין מוסיפין עד העולם שאם יוסיפו יותר עירבוב קלא אמר רב הונא עד ק"כ כהנים יכול להוסיף דהא אשכחנא בקרא דלא חיישינן לעירבוב קלא :

*) שייך לע"ב

אין

עין משפט נר מצוה

שייך לעיל

מב א מיי' פ"ו מהל' שמיטה ויובל הלכה ג :

מג ב מיי' פ"א מהלכות תמידין הלכה ט :

מד ג מיי' פ"ג מהלכות כלי המקדש הלכה ד :

ואין כצ"ל · יעב"ץ

נ"י ס"י נסדר סיוס אלא המשמרות של אלו שחילקום וכו' וכן הוא בנ"ק

ר"ל שבע יסודם בס"ת

נ"ק מ"ז ועיין בעזרא ז פ"ח פי' רש"י שבירח באחד לחדש ניסן היה התחלת עליה מבבל ע"ש

ג"י נ"ק מס"י שמא התחיל שנת הארבעים שלו בשנה ראשונה ובשילוח כו' (פי' נמצא בשנת השילוח היה כלב מ"א שנים ול"ח שנכנסו לארץ) וכשעברו כו'

נושא
תשובת ר' אשי
להסביר דהא דקתני וכן
בשניה אמוצאי שמיטה קאי
והוי אליבא דרבנן

נושא/מבנה
החשבון שלמד ז' כיבוש
וחילוק האלף דין במשך
יד שנים – ז' כיבוש וז' חילוק

נושא
שחר טלאים המבוקרים
בלשכת הטלאים

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' והתקינו נביאים:
(ב) רש"י ד"ה בר תמנן וכו' בשנה שניה ליציאת:
(ג) ד"ה והצלצל וכו' בגמרא קס"ד ואח"כ מ"ה תמידין ומוספין כו' קס"ד כדי:
(ד) ד"ה ארבעה וכו' ששה שיהיו מבוקרין:

◆

שיטה מקובצת

א] אימר התקנו נביאים : ב] אשארא הכי נמי אשארא : ג] אומר כן נמצא תיבות משנכנסו מנו נמחק : ד] ועתה ה נ ה אנכי : ה] עבור ישראל ירדן : ו] לשבת ולשני ימים טובים : ז] עד לעולם אין: ח] לעולם והצלצל לבד: ט] גמ' לשבת ולשני ימים טובים של ר"ה תמידין : י] לשבת ושני ימים טובים :יא] מתניא בזמן בית ראשון : יב] אלחנן הא מנין אות ו' נמחק : יג] הארבעים שלו בשנה ראשונה ובשילוח תיבת ואחד ל"ש : יד] עד לעולם אלא אות ה' נמחק :

מסורת הש"ס

*ונ"ב א' – ידנן גמר והשלמה (מצוות ציון)

נ"ל ארבעה · [נ"ל די היא]

ריש ג:

זבחים קיח:

ג"ז שם סנהדרין סס: [תענית כט:]

נ"ל אלו

מנחות מט:

שייך לע"ב

[מנחות נ:]

ג"י נ"ק אי דווקא

◆

רבינו גרשום

יהויריב ראש (משמרה) [משמע דהוא הוה ראש לכל המשמרות] כדכתיב בדברי הימים : [לעולם רבנן ולעולם במוצאי שביעית והא דקשיא דהוה ליה בשיתא בשבוע הא לא קשיא] דהנך חמש שני קטייתא דבנו בית שני עד דסליק עזרא וקידש שמיטין ויובלות לא קא חשיב דכתיב באדין בטילת עד תרתין שנין לדריוש דכתיב ושיציא ביתא דנא עד יום תלת לירח אדר דהיא שנת שית למלכות דריוש : ואותו זמן לשנה הבאה עלה עזרא מבבל אלמא שית שנין הוה דלא סליק עזרא וכתיב ויבא ירושלים בחדש החמישי היא שנת שביעית למלך מלמד שמשביעית ואילך התחיל לקדש : כי עבר ישראל הירדן לסוף מ' שנה שהיו במדבר הוה כלב בן ע"ח שנים : מדלא משכחת לה י"ד שנה · (מנה) אחרי שהוכתה העיר יובל אלא א"כ חשבת נמי ז' שחילקו] : המבוקרים · ממום : כדי לשבת ולשני ימים טובים : טובא הוי לצורך שבת ולשני ימים טובים של ר"ה צריכין טלאין הרבה לצורך תמידין ומוספין ואינו די בששה : בעלמא קאי אימות החול ואתמידין לחודייהו קאמר והאי דקאמר כדי לשבת ולב' יו"ם לסימנא בעלמא

דתניא